

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

Rješenje

Prijava namjere koncentracije gospodarskog subjekta KLAS d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo

Sarajevo
Travanj 2009. godine

Broj: 01-06-26-033-65-II/08
Sarajevo, 6. travnja 2009. godine

Na temelju članka 25. stavak (1) točka e), članka 42. stavak (1) točka d), a u svezi s čl. 12., 14., 16., 17. i 18. Zakona o konkurenciji («Službeni glasnik BiH», br. 48/05 i 76/07), rješavajući po Prijavi namjere koncentracije gospodarskog subjekta Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, i gospodarskog subjekta SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo, zaprimljenoj dana 12. kolovoza 2008. godine pod brojem: 01-06-26-033-II/08, Konkurencijsko vijeće, na 86. (osamdesetšestoj) sjednici održanoj dana 6. i 8. travnja 2009. godine, je donijelo

R J E Š E N J E

1. Ocjenjuje se nedopuštenom koncentracija na tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta u Županiji Sarajevo, koja će nastati pripajanjem gospodarskog subjekta SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo, gospodarskom subjektu Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnju prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo.
2. Izriče se novčana kazna od 15.000,00 KM gospodarskom subjektu Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, i ovlaštenoj osobi g-dinu Vahidu Pašoviću, direktoru gospodarskog subjekta Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, u iznosu od 5.000,00 KM, radi dostavljanja netočnih i pogrešnih informacija u postupku ocjene koncentracije, koje su dužni platiti u vremenskom roku od 8 (osam) dana, od dana primitka ovoga Rješenja.
3. Ovo Rješenje je konačno i bit će objavljeno u «Službenom glasniku BiH», službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće je zaprimilo, dana 12. kolovoza 2008. godine pod brojem: 01-06-26-033-8-II/08, Prijavu namjere koncentracije (u daljnjem tekstu: Prijava) gospodarskog subjekta Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Podnositelj prijave ili Klas d.d. Sarajevo), zastupanu po Mehmedalija Zagoricu, diplomiranom pravniku (zaposlenik u

gospodarskom subjektu Klas d.d. Sarajevo), kojom namjerava pripojiti gospodarski subjekt SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: SPRIND d.d. Sarajevo).

Konkurencijsko vijeće uvidom u podnesenu Prijavu je utvrdilo da nije potpuna i kompletna, u smislu članka 30. stavak (1) Zakona o konkurenciji (u daljnjem tekstu: Zakon) i čl. 8., 9. i 10. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata («Službeni glasnik BiH», broj 95/06), te je zatražilo dopunu iste, sukladno članku 31. istoga Zakona (akt broj: 01-06-26-033-1-II/08 dana 16. rujna 2008. godine; broj: 01-06-26-033-9-II/08 dana 7. listopada 2008. godine; broj: 01-06-26-033-20-II/08 dana 20. listopada 2008. godine; broj: 01-06-26-033-27-II/08 dana 5. studenoga 2008. godine; broj: 01-06-26-033-36-II/08 dana 2. prosinca 2008. godine).

Podnositelj prijave, u smislu članka 31. stavak (2) Zakona, je zatražio produljenje roka za kompletiranje Prijave (podnesak broj: 01-06-26-033-2-II/08 dana 22. rujna 2008. godine; broj: 01-06-26-033-28-II/08 dana 12. studenoga 2008. godine; broj: 01-06-26-033-42-II/08 dana 10. prosinca 2008. godine). Konkurencijsko vijeće je razmotrilo podnesene zahtjeve i odobrilo produljenje roka za dostavljanje tražene dokumentacije (akt broj: 01-06-26-033-3-II/08 dana 22. rujna 2008. godine; broj: 01-06-26-033-29-II/08 dana 13. studenoga 2008. godine; broj: 01-06-26-033-43-II/08 dana 10. prosinca 2008. godine).

Podnositelj prijave sukladno zahtjevu Konkurencijskog vijeća u nekoliko podnesaka je dopunio Prijavu traženom dokumentacijom (podnesak broj: 01-06-26-033-8-II/08 dana 7. listopada 2008. godine; broj: 01-06-26-033-14-II/08 dana 16. listopada 2008. godine; broj: 01-06-26-033-22-II/08 dana 27. listopada 2008. godine; broj: 01-06-26-033-35-II/08 dana 1. prosinca 2008. godine; broj: 01-06-26-033-45-II/08 dana 26. prosinca 2008. godine).

Primitkom tražene dokumentacije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo Prijavu kompletnom i izdalo Potvrdu o prijemu kompletne i uredne Prijave, sukladno članku 30. stavak (3) Zakona, dana 30. prosinca 2008. godine broj: 01-06-26-039-46-II/08.

Podnositelj prijave je naveo, u smislu članka 30. stavak (2) Zakona, da nema obvezu podnijeti zahtjev za ocjenu koncentracije nekom drugom tijelu za konkurenciju izvan teritorija Bosne i Hercegovine.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Prijava podnesena pravovremeno, sukladno članku 16. stavak (1) Zakona.

Sukladno članku 16. stavak (3) Zakona, Konkurencijsko vijeće je izdalo Obavijest o Prijavi u dnevnom tisku Bosne i Hercegovine, dana 14. listopada 2008. godine broj: 01-06-26-039-10-II/08, te pozvalo sve izravno zainteresirane strane na dostavljanje pisanih komentara glede provedbe namjeravane koncentracije.

Konkurencijsko vijeće je provelo preliminaru analizu učinaka namjeravane koncentracije, u smislu članka 9. Zakona, te odredbi Odluke o definiranju kategorija vladajućeg položaja (Službeni glasnik BiH, broj 18/06) na temelju podataka iz Prijave, posebice tržišne udjele na mjerodavnom tržištu i ekonomsku i financijsku snagu sudionika koncentracije, djelovanje na tržišne konkurente i posebice učinke na krajnje potrošače, i ocijenilo da bi ista mogla imati za posljedicu ograničavanje i narušavanje slobodne tržišne konkurencije, odnosno stvaranje i jačanje vladajućeg položaja sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta u Županiji Sarajevo.

Također, budući da je Podnositelj prijave dostavljao kontinuirano nepotpune i kontradiktorne podatke u Prijavi i dopunama iste u svezi količina i vrijednosti proizvodnje i prodaje mjerodavnih proizvoda, te tržišnim udjelima sudionika koncentracije, Konkurencijsko vijeće nije moglo utvrditi vjerodostojnost i točnost dostavljenih podataka bez dodatnih provjera i upoređivanja istih sa podacima nadležnih institucija Bosne i Hercegovine.

Budući da se predmetna koncentraciji namjerava provoditi u osjetljivoj gospodarskoj djelatnosti, a njena raerealizacija može imati negativan utjecaj na slobodnu tržišnu konkurencije, a posebice na krajnje potrošače, Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka donijeti konačno rješenje.

Na temelju navedenoga Konkurencijsko vijeće je donijelo Zaključak o pokretanju postupka ocjene namjeravane koncentracije, broj: 01-06-26-033-46-II/07 dana 13. siječnja 2009. godine.

U postupku ocjene namjeravane koncentracije Konkurencijsko vijeće je tražilo i dobilo, u smislu čl. 33. i 35. Zakona, dodatne statističke podatke i dokumentaciju od sudionika koncentracije (naš akt broj: 01-06-26-033-55-II/08 od dana 17. veljače 2009. godine; broj: 01-06-26-033-61-II/08 od dana 5. ožujka 2009. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-62-II/08 od dana 6. ožujka 2009. godine), konkurenata na mjerodavnom tržištu (naš akt broj: 01-06-26-033-5-II/08 od dana 29. rujna 2008. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-12-II/08 od dana 13. listopada 2008. godine), i relevantnih državnih institucija - Ministarstva poljoprivrede vodoprivrede i šumarstava (naš akt broj: 01-06-26-033-33-II/08 od dana 19. studenoga 2008. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-34-II/08 od dana 26. studenoga 2008. godine), Udruženja pekarskih obrtnika Federacije BiH (naš akt broj: 01-06-26-033-4-II/08 od dana 29. rujna 2008. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-17-II/08 od dana 20. listopada 2008. godine), Federalnog zavoda za statistiku (naš akt broj: 01-06-26-033-39-II/08 od dana 2. prosinca 2008. godine; broj: 01-06-26-033-56-II/08 od dana 17. veljače 2009. godine; broj: 01-06-26-033-56-II/08 od dana 5. ožujka 2009. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-37-II/08 od dana 3. prosinca 2008. godine; broj: 01-06-26-033-40-II/08 od dana 5. prosinca 2008. godine; broj: 01-06-26-033-56-II/08 od dana 13. ožujka 2009. godine), Porezne uprave Federacije BiH (naš akt broj: 01-06-26-033-59-II/08 od dana 3. ožujka 2009. godine; odgovor broj: 01-06-26-033-64-II/08 od dana 25. ožujka 2009. godine), o njenim učincima (pozitivnim i negativnim) na mjerodavno tržište Županije Sarajevo s ciljem donošenja konačne odluke sukladno načelima materijalne istine i zakonitosti.

Konkurencijsko vijeće u postupku, u smislu članka 17. Zakona, analiziralo učinke predmetne koncentracije na tržište, odnosno na strukturu tržišta u smislu da li se stvara ili jača vladajući položaj sudionika koncentracije nakon provođenja koncentracije, koji za posljedicu može imati značajno narušavanje i ograničavanje tržišne konkurencije, u smislu članka 13. Zakona, te učinke na stvarne ili potencijalne konkurente na tržištu, i na krajnje korisnike (potrošače).

Konkurencijsko vijeće u postupku ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije je utvrdilo sljedeće činjenice:

1. Sudionici predmetne koncentracije

Sudionici koncentracije su gospodarski subjekt Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo, Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, i gospodarski subjekt SPRIND Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta bb, 71000 Sarajevo.

1.1. Gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo

Gospodarski subjekt Gospodarsko društvo za preradu žitarica, brašna, proizvodnja prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjsku trgovinu i trgovinu na veliko i malo Klas d.d. Sarajevo (skraćeni sudski naziv: Klas d.d. Sarajevo), Paromlinska 43, 71000 Sarajevo, upisan u registar Županijskog suda Sarajevo pod matičnim brojem: 1-13235, sa upisanim temeljnim kapitalom od 50.933.640,00 KM.

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo su prerada žitarica, i proizvodnja brašna, proizvodnja pekarskih proizvoda (kruha i peciva), polugotovih jela na bazi tijesta, prehrambenih i konditorskih proizvoda, ugostiteljstvo i turizam, vanjska trgovina i trgovina na veliko i malo.

Gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo ima vlastite proizvodne kapacitete za proizvodnju brašna, pekarskih proizvoda (kruha i peciva), polugotovih jela na bazi tijesta, konditorskih proizvoda i drugih proizvoda u Sarajevu, Banja Luci, Lukavcu, Mostaru i Visokom. Distribuciju vlastitih proizvoda (i proizvoda drugih trgovačkih marki) gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo vrši putem vlastite maloprodajne mreže (ukupno 115 maloprodajnih objekata lociranih na cijelokupnom teritoriju Bosne i Hercegovine - u Federaciji BiH ima 96 maloprodajnih objekata od toga 49 u Županiji Sarajevo i 19 u Republici Srpskoj) i mreže velikih trgovačkih lanaca (npr. gospodarski subjekt Mercator d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt MIMS d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt Interex d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt Merkur d.d. Sarajevo, gospodarski subjekt Drvopromet d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt Bingo d.o.o. Tuzla, gospodarski subjekt Velpo d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt Omega d.o.o. Živinice, gospodarski subjekt Robot Commerce d.o.o. Sarajevo itd.), te putem samostalnih trgovačkih radnji i izravnom prodajom velikim kupcima.

Vlasnička struktura gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo, na dan 31. prosinca 2007. godine:

Tablica 1.

R.b.	Gospodarski subjekt	Vlasnički udjel
1.	Sarajevska pivara d.d. Sarajevo	43,9940%
2.	Investicioni fond Naprijed d.d. Sarajevo	19,2999%
3.	Investicioni fond Herbos fond d.d. Mostar	8,6344%
4.	Investicioni fond Prevent Invest d.d. Sarajevo	4,4295%
5.	Investicioni fond Crobih fond d.d. Mostar	3,1892%
6.	Investicioni fond Mi-Group d.d. Sarajevo	2,9455%
7.	Raiffeisen bank d.d. BiH Sarajevo	1,3497%
8.	Investicioni fond Bosfin d.d. Sarajevo	1,3012%
9.	Investicioni fond Fortuna fond d.d. Bihać	1,0373%
10.	Ostali	13,8193%
	UKUPNO	100,0%

Izvor: podaci iz Prijave

Gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo u Bosni i Hercegovini ima preko 10,0% vlasničkog udjela, na dan 31. prosinca 2007. godine, u:

Tablica 2.

R.b.	Gospodarski subjekt	Vlasnički udjel
1.	Klass-Con d.o.o. Sarajevo	100,0%
2.	Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik	79,92%
3.	Pekara d.d. Kakanj	65,17%
4.	Mlin i pekara d.d. Ljubac-Tuzla	61,65%
5.	SPRIND d.d. Sarajevo	48,99%
6.	Dobrinja d.d. Ilidža	29,86%

7.	Žitozajednica d.o.o. Sarajevo	11,11%
----	-------------------------------	--------

Izvor: podaci iz Prijave

Gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo je većinski vlasnik gospodarskog subjekta Klass-Con d.o.o. Sarajevo, gospodarskog subjekta Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik, i gospodarskog subjekta Pekara d.d. Kakanj, čija su pretežite registrirane djelatnosti proizvodnja brašna, proizvodnja i prodaja pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i sličnih proizvoda.

1.1.1. Povezana društva gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo

1.1.1.1. Gospodarski subjekt Klass-Con d.o.o. Sarajevo

Gospodarski subjekt Klass-Con d.o.o. Sarajevo, Paromlinska 43., 71000 Sarajevo (u daljnjem tekstu: Klass-Con), je registriran u Općinskom sudu u Sarajevu dana 10. prosinca 1998. godine, pod matičnim brojem: 1-21792, u 100,0% je u vlasništvu gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežne registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Klass-Con su trgovina na veliko i malo.

1.1.1.2. Gospodarski subjekt Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik

Gospodarski subjekt Gradska pekara d.o.o. Novi Travnik, Vilenička bb, Novi Travnik (u daljnjem tekstu: Gradska pekara Novi Travnik), je registriran u Općinskom sudu u Travniku, dana 6. prosinca 2005. godine (Rješenje broj:U/I-629/05), je u 79,92% vlasništvu gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta Gradska pekara Novi Travnik je proizvodnja kruha i peciva.

1.1.1.3. Gospodarski subjekt Pekar d.d. Kakanj

Gospodarski subjekt Pekar dioničarsko društvo za proizvodnju i promet pekarskih proizvoda i trgovine na veliko i malo Kakanj, Sedme muslimanske brigade 23, Kakanj (u daljnjem tekstu: Pekar Kakanj), evidentiran u registru Komisije za vrijednosne papire Federacije BiH, broj: 01-541-2002, je u 65,17% vlasništvu gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežnita registrirana djelatnost gospodarskog subjekta Pekar Kakanj je proizvodnja kruha i peciva.

1.1.1.4. Gospodarski subjekt Mlin i pekara d.d. Ljubače –Tuzla, Ljubače

Gospodarski subjekt Dioničko društvo za proizvodnju i prodaju mlinskih i pekarskih proizvoda Mlin i pekara d.d. Ljubače – Tuzla, Ljubače bb, 75214 Ljubače (u daljnjem tekstu: Mlin i pekara Ljubače), upisano u sudski registar Županijskog suda u Tuzli (Rješenje broj U/I – 1631/89 dana 29. prosinca 1989. godine), je u 61,65% vlasništvu gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo.

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta Mlin i pekara Ljubače su proizvodnja brašna, proizvodnja kruha i peciva.

1.2. Gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo

Gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevska prehrambena industrija, d.d. Rajlovac, Rajlovačka cesta b.b. (skraćeni sudski naziv: SPRIND d.d. Sarajevo), utemeljen dana 8. srpnja 1991. godine, je upisan u registar u Županijskog sudu Sarajevo pod matičnim brojem: 1-1589, sa upisanim temeljnim kapitalom od 2.836.800,00 KM.

Pretežite registrirane djelatnosti gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo su proizvodnja i prodaja kruha i peciva, polugotovih jela na bazi tijesta.

Gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima vlastite proizvodne kapacitete za proizvodnju pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta u Rajlovacu-Sarajevo. Distribuciju proizvoda gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo vrši putem vlastite maloprodajne mreže (svih 13 objekata se nalazi na području Županije Sarajevo), maloprodajne mreže velikih trgovačkih lanaca (npr. gospodarski subjekt Mercator d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt MIMS d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt Interex d.o.o. Sarajevo, gospodarski subjekt Merkur d.d. Sarajevo, itd.), te putem samostalnih trgovačkih radnji i izravno velikim kupcima.

Vlasnička struktura gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, na dan 31. prosinca 2007. godine:

Tablica 3.

R.b.	Gospodarski subjekt	Vlasnički udjel
1.	Klas d.d. Sarajevo	48,9989%
2.	Investiciski fond Naprijed d.d. Sarajevo	23,5794%
3.	Sarajevska pivara d.d. Sarajevo	15,9158%
4.	Investiciski fond Herbos fond d.d..Mostar	2,9822%
5.	Ostali	8,5237%
	UKUPNO	100,00%

Izvor: podaci iz Prijave

Član Uprave gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo g-din Ivica Kramar je predsjednik Nadzornog odbora gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo.

Gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo nema 10,0% ili više vlasničkih udjela u temeljnom kapitalu, odnosno 10,0% i više prava glasa niti u jednom gospodarskom subjektu u Bosni i Hercegovini.

2. Obveza prijave namjere predmetne koncentracije

Obveza prijave namjere koncentracije gospodarskih subjekata, u smislu odredbe članka 14. stavak (1) točka b) Zakona, postoji ako ukupni godišnji prihodi najmanje dva sudionika koncentracije ostvareni prodajom roba i/ili usluga na domaćem tržištu, iznose 5.000.000,00 KM, po završnom računu u godini koja je prethodila predmetnoj koncentraciji.

Ukupni godišnji prihodi gospodarskih subjekata sudionika predmetne koncentracije (i povezanih gospodarskih subjekata), na dan 31. prosinca 2007. godine, iznose:

Tablica 4.

(KM)	Klas d.d. Sarajevo	SPRIND d.d. Sarajevo
Svijet	(..)** ¹	-
Bosna i Hercegovina	(..)**	(..)**

Izvor: podaci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo ima (..)** KM, a gopodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima (..)** KM ukupnog prihoda u 2007. godini, te su ispunjeni uvjeti za obvezu prijave namjere koncentracije, sukladno članku 14. stavak (1) točka b) Zakona, da najmanje dva gospodarska subjekta sudionika koncentracije u Bosni i Hercegovini imaju preko 5.000.000,00 KM ukupnog godišnjeg prihoda.

Godišnji prihod sudionika koncentracije predstavlja ukupan prihod (bez poreza na dodanu vrijednost i drugih poreza koji se izravno odnose na sudionike koncentracije na tržištu Bosne i Hercegovine), u smislu članka 8. točka h) Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterija za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata.

3. *Pravni okvir ocjene predmetne koncentracije*

Konkurencijsko vijeće u provedbi postupka ocjene dopuštenosti predmetne koncentracije primjenilo je odredbe Zakona, Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta («Službeni glasnik BiH», broj 18/06), te Odluke o načinu podnošenja prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata.

Konkurencijsko vijeće, na temelju članka 43. stavak (7) Zakona, je koristilo sudsku praksu Europskog suda i odluke Europske komisije, kao i kriterije i standarde iz Uredba Vijeća broj 139/2004 o kontroli koncentracija između gospodarskih subjekata (OJ 2004/L 24/1), Obavjest Komisije o izračunu ukupnog prihoda sukladno Uredbi Vijeća (EEZ) broj: 4064/89 o kontroli koncentracije gospodarskih subjekata, 31997Y1209(01), Obavijest Komisije o utvrđivanju mjerodavnog tržišta u svrhu provedbe prava tržišne konkurencije Zajednice (C 372, 09/12/1997), smjernice za ocjenu horizontalnih koncentracija prema Uredbi Vijeća o kontroli koncentracija između gospodarskih subjekata (2004/C 31/03), Obavijest o prihvatljivim mjerama i uvjetima prema Uredbi Vijeća broj 139/2004 i prema Uredbi Europske komisije broj: (EC) No 802/2004.

4. *Pravni temelj i oblik predmetne koncentracije*

Podnositelj prijave je naveo kao pravni temelj predmetne koncentracije Odluku Nadzornog odbora gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo, broj: 6087/08 od dana 5. kolovoza 2008. godine i Odluku Nadzornog odbora gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, broj: 626/08 od dana 7. kolovoza 2008. godine o pripajanju gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo gospodarskom subjektu Kas d.d. Sarajevo.

Postupak provođenja reorganizacije (statusne promjene) pripajanjem uređen je Zakonom o gospodarskim društvima («Službeni novine Federacije BiH», br. 23/99, 45/00 2/02,29/03, 68/05 i 91/07). Prema Prijavi nakon provedene koncentracije gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo se pripaja gospodarskom subjektu Klas d.d. Sarajevo, koji postaje pravni sljedbenik, a gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo prestaje da postoji.

¹ (..)** - Podaci predstavljaju poslovnu tajnu, u smislu članka 38. Zakona o konkurenciji

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da predmetne Odluke predstavljaju pravni temelj predmetne koncentracije, u smislu članka 30. stavak (1) točka a) Zakona i članka 8. točka f) alineja 6. Odluke o načinu podnošenja prijave i kriteriji za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekta.

Pravni oblik predmetne koncentracije sukladno članku 12. stavak (1) točka a) Zakona, predstavlja pripajanje jednog neovisnog gospodarskog subjekta (gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo) drugom neovisnom gospodarskom subjektu (gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo).

5. Mjerodavno tržište predmetne koncentracije

Mjerodavno tržište koncentracije, u smislu članka 3. Zakona, te čl. 4. i 5. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, čini tržište određenih proizvoda /usluga koje su predmet obavljanja djelatnosti na određenom zemljopisnom tržištu.

5.1. Mjerodavno tržište proizvoda

Konkurencijsko vijeće u postupku utvrđivanja mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije je primjenilo članak 3. Zakona, te čl.4. i 6. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta.

Prema članku 3. Zakona i članku 4. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište proizvoda obuhvaća sve proizvode koje potrošači i/ili korisnici smatraju međusobno zamjenjivim, pod prihvatljivim uvjetima, imajući u vidu osobito njihove bitne značajke, kvalitetu, uobičajnu namjenu, način uporabe, uvjete prodaje i cijene.

Članak 6. Odluke o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, glasi «Pri utvrđivanju mjerodavnog tržišta u obzir se uzimaju, naročito kriteriji:

- a) zamjenjivost potražnje za određenim proizvodom;
- b) zamjenjivost ponude za određenim proizvodom;
- c) postojanje potencijalne tržišne konkurencije;
- d) zapreke pristupa mjerodavnom tržištu. »

Pretpostavka da je neki proizvod zamjenjiv (supstitut) može se razumno predvidjeti ako se veći broj kupaca, odnosno potrošača nekog proizvoda preorijentira na drugi, proizvod, ili na drugog dobavljača sličnog proizvoda kao reakciju na hipotetički malo (5,0% do 10,0%), ali trajno povećanje cijena mjerodavnog proizvoda.

Konkurencijsko vijeće na temelju analize statističkih podataka Federalnog zavoda za statistiku (Bilten - Industrijska proizvodnja Federacije Bosne i Hercegovine 2005, 2006, 2007, Sarajevo siječanj 2009. godine) i statističkih podataka Agencije za statistiku Bosne i Hercegovine (Anketa o potrošnji kućanstava u Bosni i Hercegovini za 2007. godinu) o kretanju cijena je utvrdilo da pored određenog povećanja prodajnih cijena nekih pekarskih proizvoda od gospodarskih subjekata sudionika koncentracije (sa 0,70 KM - na 0,90 KM - na 1,00 KM), nije došlo do pada prodaje mjerodavnih proizvoda sudionika koncentracije niti je došlo do preorijentiranja kupaca (krajnjih potrošača) na druge gospodarske subjekte (konkurenciju) u Županiji Sarajevo, što potvrđuje i trend rasta ukupnih prihoda sudionika koncentracije od mjerodavnih proizvoda na tržištu Županije Sarajevo.

Navedeno potvrđuje da gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo i gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo nemaju značajniju konkurenciju na mjerodavnom tržištu, te se krajnji potrošači ne mogu preorijentirati na druge gospodarske subjekte (konkurenciju), prije svega radi njihovih malih proizvodnih kapaciteta (prodajnih količina, odnosno slabe ekonomske i finansijske snage),

te radi toga nisu u mogućnosti značajno povećati proizvodnju mjerodavnih proizvoda, u kratkom vremenskom periodu. Također, budući da gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo i gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo, pored značajnog postojećeg tržišnog udjela, imaju i značajne neiskorištene proizvodne kapacitete za proizvodnju mjerodavnih proizvoda što im dugoročno omogućava trend rasta, odnosno povećanja tržišnog udjela na tržištu Županije Sarajevo. Ovakava snažna pozicija sudionika koncentracije onemogućava ulazak novih konkurenata na mjerodavno tržište jer su potrebna velikih investiciona ulaganja u proizvodnju, distributivne kanale i marketing, da bi se osiguralo profitabilno i učinkovito poslovanje novih privrednih subjekta.

Nadalje, pri utvrđivanju mjerodavnog tržišta proizvoda Konkurencijsko vijeće je analiziralo strukturu ostvarenog godišnjeg prihoda (od prodaje vlastitih proizvoda) gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, u 2007. godini:

Tablica 5.

Proizvod	Klas d.d. Sarajevo	SPRIND d.d. Sarajevo
Pekarski proizvodi (kruha i peciva)	32,83%	70,77%
Polugotova jela na bazi tijesta	7,30%	25,08%
Ostali proizvodi	59,87%	4,15%
UKUPNO	100,0%	100,0%

Izvor. Podaci iz Prijave

Konkurencijsko vijeće analizom obilježja proizvoda iz vlastitog proizvodnog programa sudionika predmetne koncentracije i njihove namjene za krajnje potrošače, ocijenilo da postoji preklapanje u proizvodnom programu gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, te utvrdilo dva mjerodavna tržišta proizvoda predmetne koncentracije, i to pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta, dok ostali proizvodi nisu uzeti u obzir jer se radi o malom obujmu proizvodnje i prodaje budući da na iste otpada samo 4,15% ostvarenog ukupnog godišnjeg prihoda gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo.

Također, pri utvrđivanju mjerodavnog tržišta proizvoda predmetne koncentracije korišteni su standardi i kriteriji iz Obavijesti Europske Komisije o utvrđivanju mjerodavnog tržišta.

Slijedom navedenoga mjerodavno tržište proizvoda predmetne koncentracije je tržište pekarskih proizvoda (kruh i pecivo) i polugotovih jela na bazi tijesta.

5.2. Mjerodavno zemljopisno tržište

Prema članku 5. Odluke o utvrđivanja mjerodavnog tržišta, mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu obuhvaća cjelokupan ili dio teritorija Bosne i Hercegovine na kojem gospodarski subjekt djeluje u prodaji i/ili kupovini mjerodavnog proizvoda pod jednakim ili dovoljno ujednačenim uvjetima i koji to tržište bitno razlikuju od uvjeta tržišne konkurencije na susjednim zemljopisnim tržištima.

Pri utvrđivanju mjerodavnog zemljopisnog tržišta Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir da gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima vlastitu maloprodajnu mrežu (ukupno 13 maloprodajnih objekata) isključivo na području Županije Sarajevo, te je njegovo poslovanje usmjereno u najvećem mogućem obujmu na tržište Županije Sarajevo na kome ostvaruje većinu ukupnog godišnjeg prihoda, te na temelju toga isključivo na tom zemljopisnom tržištu ima značajnu ekonomsku i financijsku snagu u odnosu na ostale konkurente, te se tržište Županije Sarajevo bitno razlikuje od ostalih zemljopisnih tržišta, i smatra se mjerodavnim zemljopisnim tržištem predmetne koncentracije, u smislu članka 5. predmetne Odluke.

Nadalje, gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo na području Županije Sarajevo ima 49 maloprodajnih objekata, a preuzimanjem svih maloprodajnih objekata od gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo lociranih u Županiji Sarajevo (ukupno 13), preuzima i tržišne udjele gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo na mjerodavnom tržištu, te na taj način dodatno jača svoj tržišni udjel, odnosno vladajući položaj na tom zemljopisnom tržištu (Županija Sarajevo).

Radi navedenoga zemljopisno tržište predmetne koncentracije je područje Županije Sarajevo, jer isključivo na tom području sudionici koncentracije preklapaju svoja poslovanja i na tom tržištu imaju najjaču ekonomsku i financijsku snagu, odnosno najveći zajednički tržišni udjel na mjerodavnom tržištu u odnosu na konkurenciju.

Također, Konkurencijsko vijeće u ocjeni zemljopisnog tržišta predmetne koncentracije u obzir je uzelo i kriterije navedene u Obavijesti Europske Komisije o utvrđivanju mjerodavnog tržišta, u smislu utvrđivanja moguće preorijentacije krajnjih kupaca na druge gospodarske subjekte konkurente naročito u slučaju rasta cijena mjerodavnih proizvoda sudionika koncentracije, te utvrdilo da u kratkom vremenskom razdoblju ne postoji mogućnost preorijentacije krajnjih potrošača / kupaca na druge dobavljače, budući da postojeća konkurencija ne raspolaže dovoljnim proizvodnim kapacitetim, odnosno ekonomskom i financijskom snagom.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se mjerodavni proizvodi gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, uglavnom distribuiraju na području Županije Sarajevo, jer se radi o proizvodima sa malom jediničnom cijenom, te distribucija takvih proizvoda u druga dalja područja izvan Županije Sarajevo povećava troškova (varijabilne troškove) distribucije i nije profitabilna. Također, po svojoj prirodi, posebice pekarski proizvodi su kratkoročni /dnevni proizvodi što ograničava domete distribucije, tako da se pekarski proizvodi prodaju na užem lokalitetu koji gravitira mjestu proizvodnje (navedeno u Prijavi).

Također, utvrđivanje zemljopisnog tržišta u užem smislu, u konkretnom slučaju, u izravnoj je svezi s navikama krajnjih potrošača (blizina trgovine za kupovinu mjerodavnih proizvoda), te je u analizama utvrđeno da u slučaju povećanja cijena mjerodavnih proizvoda sudionika koncentracije ne dolazi do preusmjeravanja krajnjih kupaca na kupovinu mjerodavnih proizvoda (npr. kruha i peciva), odnosno odlazak potrošača /kupaca na druga tržišta izvan područja Županije Sarajevo.

Mjerodavno tržište u zemljopisnom smislu predmetne koncentracije je područje Županije Sarajevo, budući da gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo djeluje na tom tržištu, te na tom tržištu realizira najveći dio svoje proizvodnje, odnosno ostvaruje najveći dio ukupnog godišnjeg prihoda.

Slijedom navedenoga (točke 5.1. i 5.2.) Konkurencijsko vijeće je utvrdilo mjerodavnim tržištem predmetne koncentracije tržište pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i polugotovih jela na bazi tijesta na području Županije Sarajevo.

6. Analiza mjerodavnog tržišta

Konkurencijsko vijeće u analizi mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije je koristilo podatke iz Prijave, te nadležnih institucija Bosne i Hercegovine (Ministarstvo industrije i rudarstva Federacije BiH, Udruženje pekarskih obrtnika Federacije BiH, Federalni zavod za statistiku, Porezna uprava Federacije BiH) i gospodarskih subjekata konkurenata koji djeluju na mjerodavnom tržištu.

Također, Konkurencijsko vijeće, pored propisa Bosne i Hercegovine u analizi mjerodavnog tržišta predmetne koncentracije je koristilo i propise i smjernice Europske komisije, navedene u Pravnom okviru ovoga Rješenja.

Budući da je u proizvodnom smislu utvrđeno više mjerodavnih tržišta, Konkurencijsko vijeće je posebice utvrđivalo i analiziralo strukturu svakog pojedinog od navedenih mjerodavnih tržišta u smislu utvrđivanja tržišnih udjela sudionika koncentracije, te analiziralo pozitivne i negativne učinke provedbe predmetne koncentracije.

Prilikom izrade sveobuhvatne pravne i ekonomske analize obuhvaćene su, uz mjerodavnu 2007. godinu, i 2006. godina i 2008. godina radi utvrđivanja trenda rasta (na temelju ukupnog godišnjeg prihoda) tržišnog udjela sudionika koncentracije.

6.1. Analiza mjerodavnog tržišta pekarskih proizvoda (kruha i peciva)

Tržišni udjel sudionika koncentracije (gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo) i konkurenata na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva), u Županiji Sarajevo, u 2007. godini:

Tablica 6.

R.b.	Mjerodavni proizvod – pekarski proizvodi (kruha i peciva)	
1.	Klas d.d. Sarajevo	Količina
		(..)** Kg
		Vrijednost*
2.	SPRIND d.d. Sarajevo	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina
		30,0-40,0%
3.	Aspek d.o.o. Sarajevo	Količina
		(..)** Kg
		Vrijednost
4.	NBA Centar d.o.o. Sarajevo	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina
		10,0-20,0%
5.	Samaostalne pekare i drugi mali proizvođači	Količina
		(..)** Kg
		Vrijednost
	Ukupno	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina
		5,0-10,0%
	Ukupno (Klas d.d. Sarajevo i SPRIND d.d. Sarajevo)	Količina
		(..)** Kg
		Vrijednost
		(..)** KM
		Tržišni udjel /količina
		45,0-50,0%

Izvor: podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku, Porezne uprave Federacije BiH, analize Konkurencijskog vijeća, Agencije za statistiku BiH; *cijena koštanja kruha i peciva je 1,40 KM /Kg (podaci iz Prijave)

Podnositelj prijave je naveo da je pri izračunu tržišnog udjela na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) sudionika koncentracije koristio podatak o ukupnom broju od 3.816.144 stanovnika u Bosni i Hercegovini (Federalnog zavoda za statistiku - www.fzs.ba - Federacija u brojkama, Sarajevo 2008. godina), te na temelju navedenoga broja stanovnika i statističke mjesečne «potrošačke korpe» izračunao ukupnu godišnju potrošnju od 332.551.000 kg brašna, kruha i peciva u Bosni i Hercegovini, ili 87,14 kg brašna, kruha i peciva po stanovniku godišnje, odnosno 7,26 kg brašna, kruha i peciva po stanovniku mjesečno u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, Podnositelj prijave je utvrdio da u količini od 332.551.000 kg je sadržana i potrošnja brašna za kućnu proizvodnju kruha (koja je u izravnoj svezi sa socijalnom strukturom stanovništva, životnim standardom, obiteljskim i prehrambenim navikama u Bosni i Hercegovini), te izračunao da 33,33% stanovnika kupuje brašno za kućnu proizvodnju kruha, odnosno da jedna trećina stanovnika umjesto kruha i peciva kupuje brašno.

Na temelju navedenoga Podnositelj prijave je utvrdio da je ukupna potrošnja 221.701.000 kg pekarskih proizvoda (kruha i peciva) u Bosni i Hercegovini u 2007. godini, što predstavlja 58,1 kg godišnje po jednom stanovniku, odnosno mjesečnu potrošnju od 4,84 kg kruha i peciva po stanovniku u Bosni i Hercegovini.

Nadalje, Podnositelj prijave je naveo da prema podacima Federaralnog zavoda za statistiku (Mjesečni statistički pregled Federacije BiH broj: 8/07) u Županiji Sarajevo (obuhvaća općine Centar, Hadžići, Ilidža, Ilijaš, Novi Grad, Novo Sarajevo, Stari Grad, Trnovo i Vogošću) je evidentirano oko 419.030 stanovnika u 2007. godini.

Konkurencijsko vijeće je broj evidentiranih 419.030 stanovnika (podaci iz Prijave i Federalnog statističkog zavoda) u Županiji Sarajevo povećalo za dodatnih 109.086 stanovnika (uključuje stanovnike koji žive na području oko Županije Sarajevo, a kupuju pekarske proizvode u Županiji Sarajevo, stanovnike iz ostalih područja Bosne i Hercegovine koji su zaposleni na području Županije Sarajevo, strane državljane koji su zaposleni u međunarodnim institucijama i organizacijama smještenim na području Županije Sarajevo sl.) dobilo ukupan broj od 528.116 stanovnika (odnosno 26,0% više u odnosu na broj stanovnika prema navedenim statističkim podacima i podacima iz Prijave) u Županiji Sarajevo. Konkurencijsko vijeće je povećalo broj stanovnika, odnosno potrošača pekarskih proizvoda (kruha i peciva) u Županiji Sarajevo jer se radi o kratkotrajnim /dnevnim prehrambenim proizvodima (kruh i pecivo) i koji se mogu konzumirati bez pripreme.

Uzimajući u obzir navedeni broj stanovnika od 528.116 u Županiji Sarajevo i mjesečnu potrošnju od 4,84 kg po stanovniku pekarskih proizvoda (kruha i peciva) u Županiji Sarajevo, dobije se ukupna godišnja potrošnja od 30.672.977,28 kg pekarskih proizvoda (kruha i peciva) za Županiju Sarajevo, u 2007. godini.

Prema navedenim podacima (Tablica 6.) sudionici koncentracije na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) imaju 45,0-50,0% tržišnog udjela, dok prvi konkurent gospodarski subjekt Aspek d.o.o. Sarajevo ima samo 5,0-10,0%, a samostalne pekarske radnje i drugi mali proizvođači (ukupno registrirano oko 130 u Županiji Sarajevo) imaju tržišni udjel od 41,72%, što iznosi u prosjeku oko 0,32% po jednoj samostalnoj pekarskoj radnji.

Međutim, ukoliko bi se udjel na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) izračunavao na temelju 419.030 stanovnika (što odgovara podacima Federalnog zavoda za statistiku), i potrošnje od 4,84 kg po stanovniku pekarskih proizvoda (kruh i pecivo) odnosno prema podacima dostavljenim od Podnositelja prijave dobije se ukupna prodaja od 24.337.262,40 kg pekarskih proizvoda (kruha i peciva) u Županiji Sarajevo u 2007. godini, a budući da je ukupna prodaja pekarskih proizvoda (kruha i peciva) sudionika koncentracije od (...) kg dobije se tržišni udjel sudionika koncentracije od 60,0-65,0% (Tablica 7.) na mjerodavom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) u Županiji Sarajevo, od toga gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo ima 40,0-50,0% tržišnog udjela, a gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima 10,0-20,0% tržišnog udjela.

Tablica 7.

R.b.	Mjerodavni proizvod – pekarski proizvodi (kruha i peciva)		
1.	Klas d.d. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost*	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina	40,0-50,0%
2.	SPRIND d.d. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina	10,0-20,0%
3.	Aspek d.o.o. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina	5,0-10,0%
4.	NBA Centar d.o.o. Sarajevo	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina	5,0-10,0%
5.	Samaostalne pekare i drugi mali proizvođači	Količina	6.480.088,97 Kg
		Vrijednost	9.072.124,56KM
		Tržišni udjel /količina	26,63 %
	Ukupno	Količina	24.337.262,40 Kg
		Vrijednost	34.072.167,36 KM
		Tržišni udjel /količina	100,00%
	Ukupno (Klas d.d. Sarajevo i SPRIND d.d. Sarajevo)	Količina	(..)** Kg
		Vrijednost	(..)** KM
		Tržišni udjel /količina	60,0-65,0%

Izvor: podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku, Porezne uprave Federacije BiH, Konkurencijskog vijeća, Agencije za statistiku BiH; *cijena koštanja kruha i peciva je 1,40 KM /Kg (podaci iz Prijave)

Također, Konkurencijsko vijeće na temelju statističkih podataka o industrijskoj proizvodnji pekarskih proizvoda (kruha i peciva) Federalnog zavoda za statistiku i na temelju ukupnog prihoda gospodarskih subjekata konkurenata je izračunalo tržišne udjele sudionika koncentracije i tržišnih konkurenata u Županiji Sarajevo, u 2007. godini:

Tablica 8.

Pekarski proizvodi (kruha i peciva)		Industrijski proizvođači	Samostalne pekare i drugi mali proizvođači	Ukupno
Županija Sarajevo	Količina (kg)	17.766.700,00*	5.534.036,74***	23.300.736,74
	Vrijednost (KM)	24.873.380,00**	7.747.651,44***	32.621.031,44

*Podaci Federalnog zavoda za statistiku; **Vrijednost izračunata prema jediničnoj cijeni gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo; ***Podaci za 130 samostalnih pekarski radnji prema ukupnom godišnjem prihodu (podaci Županijskog poreznog ureda-Sarajevo)

Prema statističkim podacima (Tablica 8.) sudionici koncentracije na temelju ukupne prodaje od (..)** kg pekarskih proizvoda (kruha i peciva) imaju ukupno 60,0-65,0% tržišnog udjela u Županiji Sarajevo u 2007. godini (gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo ima 40,0-50,0%, a gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima 10,0-20,0%) na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva).

Nadalje, Konkurencijsko vijeće u smislu članka 43. stavak (7) Zakona je koristilo odluke i smjernice Europske komisije za analizu učinaka provedbe namjeravane koncentracije na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva), odnosno primjenilo postupak HHI (Herfindahl-Hirschmanov indeks) ocjene koncentriranosti mjerodavnog tržišta.

Prije koncentracije tržišni udjeli sudionika koncentracije doprinose vrijednosti HH indeksa pojedinačno svojim kvadratima $(..)**^2 + (..)**^2 = 1.400,00$, dok je nakon koncentracije tržišni

udjel sudionika koncentracije kvadrat njihovog zbroja $(..)**+..)**^2=2.270,52$), te je utvrđeno povećanje HH indeksa za 869,61. Navedena analiza je urađena na temelju podataka o tržišnom udjelu sudionika koncentracije iz Tablice 6., ako bi se HH indeks računao na temelju podataka o tržišnom udjelu iz Tablice 7. HH indeks bi iznosio 3.600 a porast HH indeksa bi bio preko 1.200 nakon provedbe namjeravane koncentracije.

Prema standradima i kriterijima mjerodavna tržišta čiji je stupanj koncentriranosti preko 1.800 i čiji je porast stupnja koncentriranosti preko 250 smatra se veoma visokim stupnjom, što za posljedicu ima da se takva koncentracija ne odobrava.

6.2. Analiza mjerodavnog tržišta polugotovih jela na bazi tijesta

Tržišni udjel sudionika koncentracije (gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo) i konkurenata na mjerodavnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta, u Županiji Sarajevo, u 2007. godini:

Tablica 9.

R.b.	Gospodarski subjekt	Polugotova jela na bazi tijesta		
		Vrijednost (KM)	Količina (Kg)	Tržišni udjel
1.	Klas d.d. Sarajevo	(..)**	(..)**	25,0-35,0%
2.	SPRIND d.d. Sarajevo	(..)**	(..)**	15,0-25,0%
3.	Milbo komerc d.o.o. Bijeljina	(..)**	(..)**	5,0-15,0%
4.	Ledo d.o.o. Čitluk	(..)**	(..)**	5,0-15,0%
5.	Jami d.o.o.Sarajevo	(..)**	(..)**	5,0-15,0%
6.	Feniks d.o.o. Travnik	(..)**	(..)**	2,0-8,0%
7.	Frikom d.o.o. Banja Luka	(..)**	(..)**	0,0-5,0%
8.	Ostali	1.390.294,58	377.797,44	11,27%
	UKUPNO	10.056.788,00	3.352.240,00	100,00%
	UKUPNO (1+2)	(..)**	(..)**	50,0-60,0%

Izvor: podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku, analiza Konkurencijskog vijeća; * cijena koštanja polugotovih jela na bazi tijesta je 3,68 KM /Kg (podaci iz Prijave); ** cijena koštanja polugotovih jela na bazi je 2,74 KM /Kg (podaci iz Prijave)

Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir podatak iz Prijave o ukupnoj potrošnji od 30.000.000,00 kg polugotovih jela na bazi tijesta u Bosni i Hercegovini, u 2007. godini, te je na temelju tog podatka i broja stanovnika Bosne i Hercegovine (3.816.144 stanovnika) dobilo potrošnju polugotovih jela na bazi tijesta po stanovniku od 8,0 kg u Bosni i Hercegovini.

Na temelju broja stanovnika Županije Sarajevo (Federalni zavod za statistiku) utvrđena je ukupna potrošnja polugotovih jela na bazi tijesta od 3.352.240,00 kg u Županiji Sarajevo, u 2007. godini.

Prema podacima (Tablica 9.) tržišni udjel sudionika koncentracije iznosi 50,0-60,0% od ukupnog udjela na mjerodavnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta u Županiji Sarajevo, u 2007. godine (gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo ima 25,0-35,0%, a gospodarski subjekt SPRIND d.d. Sarajevo ima 15,0-25,0% tržišnog udjela), dok gospodarski subjekt Milbo komerc d.o.o. Bijeljina, gospodarski subjekt Ledo d.o.o. Čitluk i gospodarski subjekt Jami d.o.o.Sarajevo imaju po 5,0-15,0% tržišnog udjela na mjerodavnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta.

Konkurencijsko vijeće je u analizi namjeravane koncentracije na mjerodavnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta je primjenilo također, i postupak HH indeksa ocjene koncentriranosti, te je utvrdilo da je isti preko 3.000 nakon provedbe koncentracije, odnosno da je porast preko 500 i da postoji visok stupanj koncentriranosti tržišta, što je Konkurencijsko vijeće uzelo u obzir prilikom odlučivanja o predmetnoj koncentraciji.

7. Ocjena predmetne koncentracije

Prema članku 9. Zakona gospodarski subjekt ima vladajući položaj na mjerodavnom tržištu roba i/ili usluga, ako se zbog svoje tržišne snage može ponašati u značajnoj mjeri neovisno od stvarnih ili mogućih konkurenata, kupaca, potrošača ili dobavljača, uzimajući u obzir udjel tog gospodarskog subjekta na mjerodavnom tržištu, udjele koje na tom tržištu imaju njegovi konkurenti, kao i pravne i druge zapreke za ulazak drugih gospodarskih subjekata na tržište. Nadalje, prema članku 9. stavak (2) Zakona pretpostavlja se da gospodarski subjekt može imati vladajući položaj na mjerodavnim tržištima ako ima tržišni udjel od 40,0%.

Konkurencijsko vijeće analizom podataka, na temelju kriterija iz članka 17. Zakona (posebice strukture mjerodavnog tržišta, tržišnih udjela sudionika koncentracije i tržišnih konkurenata – Tablice 6., 7. i 8.), je utvrdilo da sudionici koncentracije na mjerodavnom tržištu pekarskih proizvoda (kruha i peciva) imaju zajednički tržišni udjel u rasponu od 45,0 do 65,0% (Tablice 6., 7. i 8.) u ovisnosti od izvora podataka i načina izračuna tržišnog udjela), odnosno na mjerodavnom tržištu polugotovih jela na bazi tijesta imaju zajednički tržišni udjel od 50,0-60,0% (Tablica 9.).

Budući da se radi o koncentraciji u osjetljivoj i značajnoj gospodarskog grani (za krajnje potrošače i tržišne konkurente), koja se odnosi na proizvodnju /prodaju pekarskih proizvoda (kruha i peciva) i polugotovih proizvoda na bazi tijesta Konkurencijsko vijeće je analiziralo statističke podatke o sudionicima koncentracije koristeći nekoliko mjerodavnih i zvaničnih izvora (podaci iz Prijave, Federalnog zavoda za statistiku i analize Konkurencijskog vijeća itd), te je u svakoj od analiza utvrdilo da sudionici koncentracije stvaraju i jačaju vladajući položaj na mjerodavnom tržištu u Županiji Sarajevo.

Nadalje, u ekonomskoj analizi mjerodavnog tržišta pekarskih proizvoda (kruha i peciva) (Tablice 6., 7. i 8.) Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o tržištu na kojem djeluje veliki broj gospodarskih subjekata sa veoma malim tržišnim udjelom odnosno veoma malom ekonomskom i finansijskom snagom, odnosno djeluje oko 130 gospodarskih subjekata (samostalnih pekara i drugih malih proizvođača) sa ukupnim tržišnim udjelom od 41,72%, a čiji su pojedinačni tržišni udjeli ispod 0,32%, a da najveći tržišni udjel, pored tržišnog udjela sudionika koncentracije, ima gospodarski subjekt Aspek d.o.o. Sarajevo sa tržišnim udjelom od 5,0-10,0%. Navedeno potvrđuje da tržišni konkurenti na mjerodavnom tržištu imaju znatno manju ekonomsku i finansijsku snagu i da nisu u mogućnosti biti ravnopravna konkurencija.

Također, u ekonomskoj analizi mjerodavnog tržišta polugotovih jela na bazi tijesta (Tablica 9.) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da se radi o tržištu na kojem djeluje nekoliko gospodarskih subjekata sa tržišnim udjelom do 10,0%, i utvrdilo da postoji velika razlika u ekonomskoj i tržišnoj snazi konkurenata u odnosu na sudionike namjeravane koncentracije, koji imaju ukupan tržišni udjel od 50,0-60,0%.

Također, prema podacima o ukupnom godišnjem prihodu sudionika koncentracije u 2006. godini, a posebice prema podacima ukupnog prihoda za 2008. godini (za prvih šest mjeseci) utvrđen je trend daljnjeg rasta ukupnog prihoda sudionika koncentracije (od 20,0%-30,0%), te na temelju toga je utvrđen i porast tržišnog udjela sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu Županije Sarajevo.

Nadalje, analizom strukture ukupnog prihoda gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo i gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo, u smislu raspoloživosti rasursa koji utiču na uvjete poslovanja i na tržišnu konkurenciju u Županiji Sarajevo, kao što su pristup sirovinama

(gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo je najveći proizvođač brašna u Bosni i Hercegovini itd), proizvodni kapaciteti (instalirani kapaciteti sudionika koncentracije ne koriste se u potpunosti i postoje značajne mogućnosti povećanja proizvodnje), te pristupa kanalima distribucije mjerodavnih proizvoda (veliki prodajni lanci koje snabdjevaju sudionici koncentracije, velika vlastita maloprodajna mreža, snabdjevanje velikog broja samostalnih trgovačkih radnji, isporuke izravnim kupcima) Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da bi namjeravana koncentracija imala za posljedicu daljnje jačanje vladajućeg položaja sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu Županije Sarajevo, te negativne učinke na potencijalnu konkurenciju u smislu dodatnog preuzimanja tržišnog udjela sudionika koncentracije od sadašnjih tržišnih konkurenata i značajno smanjenje broja malih samostalnih pekarskih radnji.

Nadalje, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da na mjerodavnom tržištu pored postojanja značajne disproporcije tržišnih udjela jer postoji veliki broj malih gospodarskih subjekata sa neznatnim tržišnim udjelom, prisutni su i drugi elementi koji doprinose jačanju ekonomskog položaja sudionika koncentracije - značajna tehnološka prednost u odnosu na tržišne konkurente – stabilan i kontinuiran rast tržišnog udjela u nekoliko prethodnih godina, razvijena organizacija marketinga – mala vjerovatnost ulaska na tržište potencijalne tržišne konkurencije budući da su potrebna velika kapitalna ulaganja.

Također, na temelju ocjena HH indeksa prije i poslije provođenja namjeravane koncentracije, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo visok stupanj koncentriranosti mjerodavnog tržišta nakon provedbe namjeravane koncentracije, budući da sudionici koncentracije stvaraju i jačaju vladajući položaja i da će postojati značajna razlika u udjelima na mjerodavnom tržištu u odnosu na tržišne konkurente.

Na temelju tržišne snage gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo nakon preuzimanja gospodarskog subjekta SPRIND d.d. Sarajevo (i svih njegovih maloprodajnih objekata) će biti u mogućnosti izravno kontrolirati tržišne cijene, u smislu samostalnog utvrđivanja visine tržišnih cijena mjerodavnih proizvoda za krajnje potrošače i donositi samostalno druge odluke o postupanju na tržištu bez snažnijeg ograničavanja koje donosi pritisak tržišne konkurencije na mjerodavnom tržištu proizvoda u Županiji Sarajevo, jer na istome nema ekonomski jakih tržišnih konkurenata. Također, na ovaj način se onemogućava učinkovita tržišna konkurencija koja bi imala za posljedicu izrazito negativne učinke na krajnje kupce /potrošače, budući da se radi o primarnim proizvodima koji pored ekonomskog imaju i socijalni aspekt /karakter za stanovništvo.

Kod ocjene učinaka namjeravane koncentracije i dosadašnjeg postupanja sudionika koncentracije na tržištu Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da stvaranje i jačanje vladajućeg položaja ne omogućuje pogodnosti krajnjim potrošačima u smislu povećanja kvaliteta i asortimana ponude te sniženja cijena mjerodavnih proizvoda.

Također Konkurencijsko vijeće je uzelo u obzir da mali proizvođači /pekari ne mogu konkurirati u većem obujmu sudionicima koncentracije u smislu dostupnosti njihovih proizvoda krajnjim potrošačima kroz distribuciju preko velikih prodajnih lanaca.

Na temelju navedenih propisa i ekonomske analiza podataka o tržišnoj snazi i udjelima na tržištu sudionika koncentracije Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se radi o horizontalnoj koncentraciji i da sudionici koncentracije na oba mjerodavna tržišta proizvoda u Županiji Sarajevo imaju vladajući položaj, koji za posljedicu ima sprječavanje, ograničavanje ili narušavanje tržišne konkurencije, te je odlučilo kao u izreci ovoga Rješenja, u smislu članka 18. stavak (2) točka b) Zakona.

8. Novčana kazna

Na temelju odredbi Zakona i Odluke o načinu podnošenja prijave i kriterijima za ocjenu koncentracija gospodarskih subjekata je utvrđena obveza Podnositelja prijave da dostave Konkurencijskom vijeću točne i potpune podatke o svim aspektima namjeravane koncentracije, u cilju analize njenih pozitivnih i negativnih učinaka na tržište, odnosno donošenja konačne odluke zasnovane na zakonu i materijalnoj istini.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da je Podnositelj prijave kontinuirano dostavljao pogrešne i netočne podatke o količini i vrijednosti proizvodnje i prodaje mjerodavnih proizvoda, te tržišnim udjelima sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu proizvoda, u smislu da dostavljeni podaci ne pređu tržišni udjel na mjerodavnom tržištu od 40,0%, koji predpostavlja da gospodarski subjekti sudionici koncentracije imaju vladajući položaj na mjerodavnom tržištu, u smislu članka 9. stavak (2) Zakona.

Na temelju navedenoga Konkurencijsko vijeće, između ostalih netočnih i pogrešnih podataka, je utvrdilo da je Podnositelj prijave dostavio u Prijavi podatke za gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo o prodaji (..)** kg pekarskih proizvoda (kruha i peciva), odnosno (..)**kg polugotovih jela na bazi tijesta u Županiji Sarajevo, dok je u dopunama Prijavi dostavio podatke o prodaji (..)** kg pekarskih proizvoda (kruha i peciva), odnosno (..)** kg polugotovih jela na bazi tijesta, te je na temelju toga i promjenjene tržišne udjele. Također, Podnositelj prijave je pogrešno i netočno izračunao ukupnu potrošnju mjerodavnih proizvoda u Kontonu Sarajevo, uzimajući u obzir navedene podatke u Prijavi o potrošnji mjerodavnih proizvoda u Bosni i Hercegovini u odnosu na potrošnju po stanovniku (221.701.000,00 kg pekarskih proizvoda - kruha i peciva, i 30.000.000,00 kg polugotovih jela na bazi tijesta).

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da je Podnositelj prijave svjesno nastojao da prikaže tržišne udjele sudionika koncentracije na mjerodavnom tržištu manjim od stvarnih, te je radi toga podatke iz Prijave (broj: 01-06-26-033-II/08 od dana 12. kolovoza 2008. godine) mijenjao u dopunama Prijave (podnesak broj: 8133-1708 od dana 27. listopada 2008. godine; podnesak broj: 9447-1/08; od dana 24. prosinca 2008. godine; podnesak broj:1544-1/09 od dana 6. ožujka 2009. godine itd).

Konkurencijsko vijeće nekoliko puta pisanim putem je upozoravalo Podnositelja prijave o netočnim i kontradiktornim podacima (akt broj:01-06-26-033-20-II/08 od dana 20. listopada 2008. godine; akt broj: 01-06-26-033-36-II/08 od dana 2. prosinca 2008. godine; akt broj: 01-06-26-033-61-II/08 od dana 5. ožujka 2009. godine; itd), koji se odnose na tržišne udjele.

Konkurencijsko vijeće je na osnovu člana 49. stav (1) tačka c) i stav (2) istog članka Zakona izreklo novčanu kaznu gospodarskom subjektu Klas d.d. Sarajevo u iznosu od 15.000,00 KM, što predstavlja oko (..)**% od ukupnog godišnjeg prihoda iz 2007. godine, i odgovornoj osobi g-dinu Vahidu Prašoviću, direktoru gospodarskog subjekta Klas d.d. Sarajevo novčanu kaznu u iznosu od 5.000,00 KM.

Visinom izrečene novčane kazne, koja predstavlja 0,014% ukupnog prihoda Podnositelja prijave Konkurencijsko vijeće je imalo prvenstveno za cilj sankcionirati gospodarski subjekt Klas d.d. Sarajevo i ovlaštenu osobu za kršenje Zakona, te upozoriti druge gospodarske subjekte u Bosni i Hercegovini, na obvezu poštivanja pravila tržišne konkurencije utvrđenih Zakonom.

9. Administrativna pristojba

Podnositelj prijave na ovo Rješenje, sukladno članku 2. stavak (1) tarifni broj 107. točka d) pod 2) Odluke o administrativnim pristojbama u svezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem («Službeni glasnik BiH», broj 30/06) je dužan platiti administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 25.000,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine.

10. Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovoga Rješenja nije dozvoljen priziv.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana primitka, odnosno objave ovoga Rješenja.

Predsjednik

Ibrica Lakišić